

останала поне нѣкоя тѣхна търговска кѣща. Сѣщо така може съ сигурностъ да се твърди, че въ сѣщото време по дългия пѣтъ между София и Дубровникъ не е останалъ нито единъ дубровчанинъ, който да е търгувалъ по тѣзи мѣста, съ изключение на гр. Русе.

2. Пловдивъ.

Завладяването на Балканския полуостровъ отъ турцитѣ създадо благоприятни условия за преуспѣването на всички онѣзи градове и паланки, които сѣ лежали покрай голѣмитѣ военни пѣтища и естествени стратегически пунктове въ обширнитѣ граници на турската империя. Специално голѣмия, оживѣнъ отъ преди вѣкове търговски и воененъ пѣтъ Виена—София—Цариградъ станалъ нерва на новата държава въ югоизточна Европа. Цариградъ, Одринъ, Пловдивъ и София сѣ били голѣмитѣ престолни градове, въ които презъ разни времена на годината отсѣдвалъ султана, заедно съ своята свита. Тѣзи градове били превърнати въ първостепенни административни центрове и седалища на голѣми и постоянни гарнизони. Отъ тѣхъ се управлявала страната и отъ тамъ се пазилъ вътрешния редъ и спокойствие на голѣмата империя.

Условията за развитие на голѣмитѣ градове, като Одринъ и София, презъ време на турското владичество, сѣ били еднакво мѣродавни за развитието и на гр. Пловдивъ. Разположенъ въ срѣдата на много богатата равнина и на голѣмия пѣтъ за Цариградъ, бѣдащото му като първостепененъ търговски и воененъ градъ е било осигурено. Въ търговската история на земитѣ, съставляващи Балканския полуостровъ, този градъ заема почти еднакво мѣсто, съ това на Одринъ и София.

Не много по-късно, ако не дори едновременно, Пловдивъ билъ заселенъ съ дубровнишки търговци, защото и тамъ, както въ София, имало добри перспективи за доходна търговия. Налични сѣ били всички условия за сигуренъ пласментъ на европейскитѣ фабрики въ гр. Пловдивъ, който освенъ това билъ сѣщевременно стоварище на разни балкански сурови произведения. Въ това отношение града Пловдивъ се ползвалъ и съ по-добри условия на развитие, защото неговата околностъ била много по-богата, въ сравнение съ тази на София.

Много рано, по-рано отъ всички други градове, името на Пловдивъ се среща споменато въ разнитѣ грамоти и фермани, които турци и дубровчани сѣ разменяли при уреждане взаимнитѣ си отношения. Отъ 1442 г. сѣ запазени документи за привилегиитѣ, които турската власт давала на дубровчанитѣ за свободно търгуване по сухо и по море изъ турскитѣ владения — по Анатолия, Романия, българскитѣ и влашки земи. Тѣ били освободени отъ плащането на каквито и да било мита въ земитѣ, презъ които били пренасяни. Само тамъ, гдето се продавала стоката, сѣ били събирани мита. Размѣра на митото въ Пловдивъ, Одринъ и Кратово било опредѣлено споредъ закона на 2%¹⁾. Сѣщитѣ

¹⁾ „... и още им ѣчини милость господство ми, да тръговци и людѣ них с тръзи и с иманѣм них да могѣ ходити по морѣ и по сѣхѣ безъ недне забаве по натолие, по романѣ, по бѣгарскои и по влашкои земли, по срьблех, по арьбанасех, по босне и по свех инех мистех, землях и градовех господства ми, да не плакаю пѣтем од своѣх тръг никедне царѣне ни дохотка посионога никомѣ, такмо да плакаю дге(?) догю с тръгом ѣ мѣсто царѣства ми, що продадѣ, вд. р. аспри. В'. аспре, каконо ѣ законъ ѣ Ендрополю и ѣ филипополю и ѣ кратове...“ Truhelka, C. Tursko-slovienski spomenici dubrovačke archive. Sarajevo, 1911 стр. 10.